

# Skogsö kapell

Antikvarisk medverkan vid ändring av kyrkobyggnad och utvändig markförändring, Skogsö kapell och kyrkogård, Nacka socken, Nacka kommun, Södermanland

*Gunilla Nilsson/Lisa Sundström*  
Rapport 2011:5





# Skogsö kapell

Antikvarisk kontroll vid ändring av kyrkobyggnad och utvärdig  
markförändring, Skogsö kapell och kyrkogård, Nacka socken, Nacka  
kommun, Södermanland

*Gunilla Nilsson/Lisa Sundström*  
Rapport 2011:5

*Omslagsbild: Kapellet från nordöst med hög stentrappa upp till  
vapenhusets port. Bildnr: Ix2005-0684. Foto: Mattias Ek, Stockholms läns  
museum, 2005.*

Rapporten finns i PDF-format på adressen  
[www.stockholmslansmuseum.se](http://www.stockholmslansmuseum.se)



Sickla Industriväg 5B, 131 54 Nacka  
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72  
Webb: [stockholmslansmuseum.se](http://stockholmslansmuseum.se)

© Stockholms läns museum  
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

---

Nacka 2011

## Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder .....	6
Administrativa uppgifter .....	6
Byggnadshistorik med relevans för ärendet.....	7
Utförda åtgärder.....	7
Avvikelser från arbetshandlingar.....	14
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder.....	14
Övriga handlingar med relevans för ärendet .....	14

## Sammanfattning av utförda åtgärder

Arbetena har bestått i att ta bort den inredning i kyrkorummets östra del mot vapenhuset som tillkom i samband med kapellets restaurering år 1991 och ersätta denna med en kompletterande inredning. Även orgeln från 1991 har ersatts med en nytillverkad digital orgel inbyggd i ett nytt orgelskåp med plats för övrig teknisk utrustning. Orgeln har placerats med organisten vänd mot väggen.

Mot söder har byggts en ny entré anpassad för rörelsehindrade för att göra kapellet tillgängligt för alla och samtidigt underlätta transporten av kistor till och från kapellet.

I anslutning till entrén har anlagts en utvändig samlings- och gudstjänstplats stensatt i diabas, gatsten och granit formad som en labyrint. Terrassering av grässlätten med nyanlagd trappa och gångväg med lutning anpassad för rullstol.

## Administrativa uppgifter

Objekt:	Skogsö kapell och kyrkogård
Socken:	Saltsjöbaden
Kommun:	Nacka
Landskap:	Södermanland
Arbetshandlingar:	2007-08-09, Millark Studio, Björn Uhlén Programskiss 2007-03-26 samt reviderad handling 2008-03-18 utarbetad av Millark Studio, arkitekt Björn Uhlén
Länsstyrelsens beslut:	433-07-72075, 2007-09-13 433-07-72993, 2008-04-16
Byggherre/beställare:	Saltsjöbadens församling
Bygglédare/arkitekt:	Björn Uhlén, Millark Studio, Saltsjöbaden
Entreprenörer:	Konsult & Husvård Tommy Åkesson, Byggnadsarbeten, JE Eriksson Mark & Anläggningsteknik AB, Markarbeten Fasadglas Bäcklin AB, Montage port/glasentré Fredrikssons Måleri, Kay Fredriksson, Måleri
Antikvarisk kontrollant:	Gunilla Nilsson, Stockholms läns museum
Byggnadstid:	2008
Antikvarisk slutbesiktning:	2009-10-27

## Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Skogsö kapell och kyrkogård, ritat av Erik Bülow-Hübe, färdigställdes 1921. Kapellet har en kvadratisk plan med utbyggt kor i väster och vapenhus i öster. Byggnaden är murad i tegel på hög sockel av granit. Väggarna är utvändigt putsade och invändigt marmorerade i ljust grå toner på vit botten. Golvet är täckt med rött tegel lagt i mönster. Kappellets tak är invändigt utformat som en kupol dekorerad av Filip Månsson som var bosatt i Nacka. Utvändigt täcks byggnaden med svängda takfall åt fyra håll som kröns av en öppen lanternin försedd med ett kors. Entrén i öster består av en hög, utvändig trappa byggd i natursten. Kyrkogården består av naturmark med slingrande stigar mellan höga tallstammar.

Församlingens motiv för förändring är att den höga stentrappan är svår att forcera samt att det är arbetskrävande att bära in och ut kistan i samband med begravningar. Samtidigt har församlingen haft en önskan att ordna en enkel plats för utomhusgudstjänster i närheten av kapellet.



*Kapellet från nordöst med hög stentrappa upp till vapenhusets port. Bildnr: lx2005-0684.  
Foto: Mattias Ek, Stockholms läns museum, 2005.*

## Utförda åtgärder

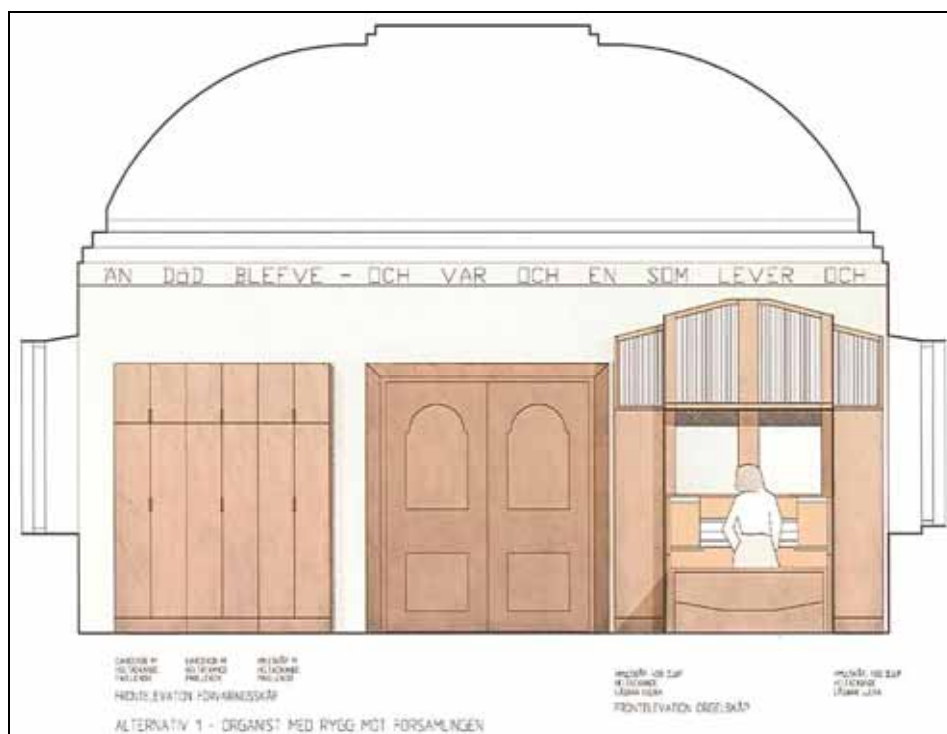
### Orgel och skåpsinredning

Inredning i kyrkorummets östra del som tillkom i samband med en restaurering år 1991 har ersatts med en ny skåpsinredning. Även orgeln från 1991 har ersatts med en ny orgel inbyggd i ett nytt orgelskåp med plats även för högtalare och övrig teknisk utrustning. Orgeln är en digital Allenorgel tillverkad i Pennsylvania, Usa

och levererad av Svensk Orgelkonsult AB. Orgeln har placerats så att organisten sitter vänd med ryggen mot rummet.



*Kyrkorummet före ändring mot öster med skåp och orgel från 1991. Bildnr: lx2005-0683. Foto Mattias Ek, Stockholms läns museum, 2005.*



*Utsnitt ur Programskiss för orgel, 2007-08-01, Millark Studio, Björn Uhlén.*



Orgelskåp och skåpsinredningen för förvaring tillverkades på snickerifabrik av stommar och luckor i fur och målades på plats.



*Den nya orgeln med orgelskåp. Foto: Björn Uhlén*

### Ny entré

I kapellets norrvägg togs en ny entré upp på platsen för en spiselliknande varmluftskanal.



*Den nya entrén togs upp på platsen för ett varmluftsintag med utformning av en putsad öppen spis med dekorativt järngaller. Foto: Björn Uhlén.*



*Den nya entrén med utsikt ut över plats med sten lagt i en labyrint. Foto: Björn Uhlén.*

Exteriört utfördes den nya entrén med ett glasat vindfång efter ritningar av Björn Uhlén, Millark Studio.



*Norra fasaden före upptagande av ny entré och anläggning av ny markbehandling. Foto: Björn Uhlén.*



*Den nya entrén utfördes med glasat vindfång. Foto: Björn Uhlén.*

### Ny plats för friluftsgudstjänst m.m.

På den gräsbevuxna ytan norr om kapellet anordnades en plats för friluftsgudstjänst och annan samvaro. Marken lades med gatsten i en labyrint och för att göra platsen och entrén tillgänglig för rörelsehindrade omgestaltades slänten ned till kyrkplan med terrasseringar, gångramper och gångväg. Arbetena utfördes efter ritningar av Björn Uhlén, Millark Studio.



*Utsnitt ur Programskiss Skogsö kapell, Björn Uhlén, Millark Studio, 2007-03-26.*



*Stenläggning av labyrinten under arbete. Foto: Gunilla Nilsson, 2008, bildnr: lp20110096.*



*Stensättare Peter Eriksson arbetar med labyrinten. Foto: Gunilla Nilsson, 2008, bildnr: lp20110097.*



*Skogsö kapell med ny entré med vindfång och nya trappor upp till den labyrintliknande stensatta platsen. Foto: Björn Uhlén.*

## Avvikelser från arbetshandlingar

Orgelns högtalarfront av aluminiumpipor utgår och ersätts av enfärgad textil anpassad till orgelns färgsättning. (Idag finns där ett svart tyg som får ses som en provisorisk front).

Kapellets stolar ersattes med nya av modellen "Akustik" formgivna av Åke Axelsson. De ursprungliga 48 stolarna har lämnats till förvaring i Uppenbarelskyrkan, Saltsjöbaden.

## Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Snickeriinredningen är utförd med hantverksmässig kvalitet och färgsättningen har stämts av på plats mot rummets konstnärliga utsmyckning och arkitektur. Entrén och samlingsplatsen är utförda med omsorg och i enlighet med länsstyrelsen tillståndsbeslut.

## Övriga handlingar med relevans för ärendet

2007-03-26 Programskiss, Skogsö kapell  
2007-08-09 Tillståndsansökan till länsstyrelsen för kompletterande inredning  
2007-08-15 Tillståndsansökan till länsstyrelsen för utvändig förändring  
2007-09-07 Läns museets remissyttrande  
2008-03-25 Mail från läns museet till länsstyrelsen  
2008-03-25 Tillståndsansökning in- och utvändiga förändringar